

PRIMERJAVA OBRAVNAVE NADARJENIH UČENCEV V SLOVENIJI IN NA POLJSKEM

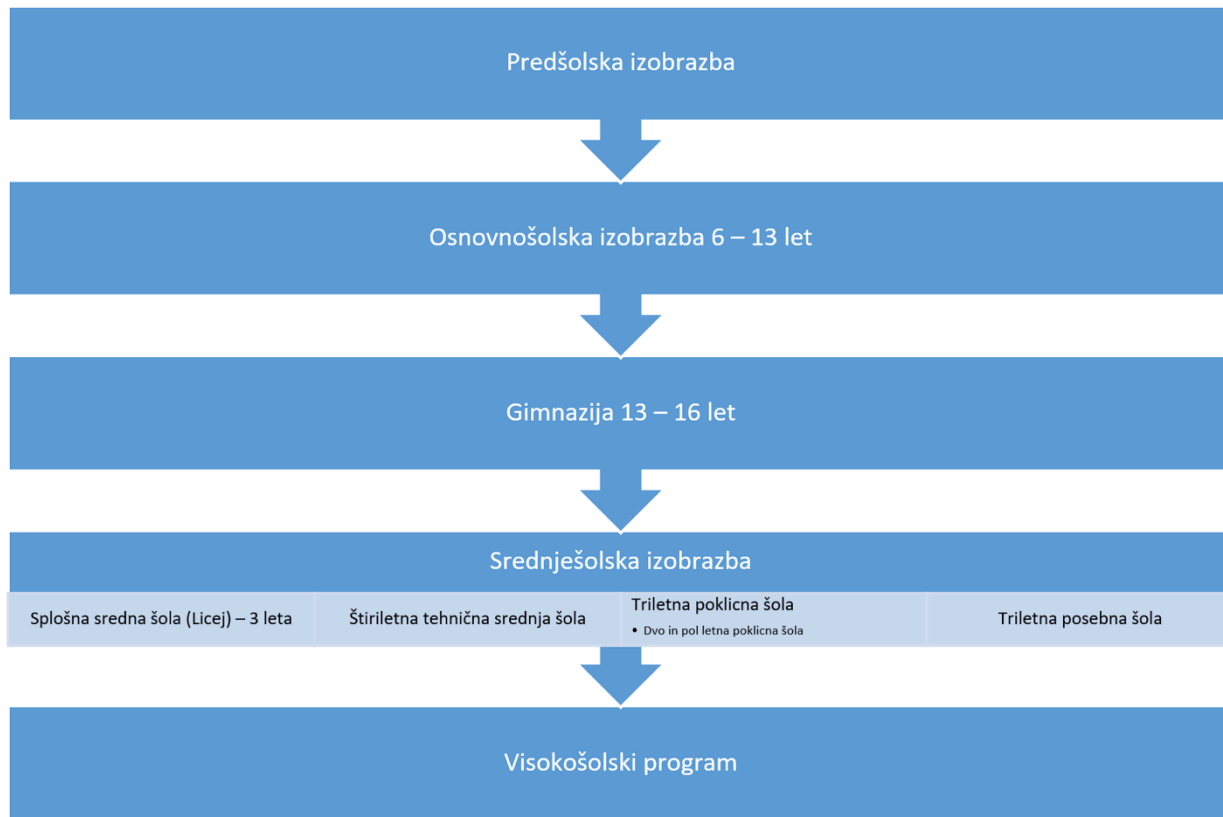
Nika Petek, razredni pouk
Barbara Hribar, razredni pouk
Miklavž Šef, Tehnika in tehnologija
Irena Cestnik, Likovna pedagogika
Barbara Lapuh, Likovna pedagogika

POLJSKA

ŠOLSKI SISTEM NA POLJSKEM

SLOVENIJA

OPREDELITEV NADARJENOSTI

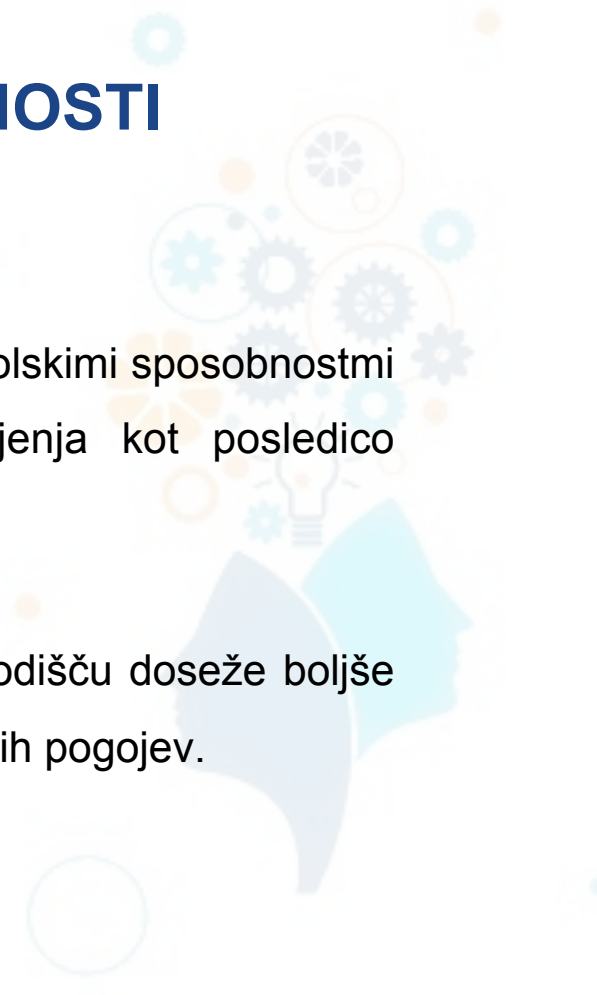
- Ni poenotene opredelitve nadarjenosti. Najpogostejše uporabljena definicija na svetu je iz ameriškega zakona o izobraževanju nadarjenih:
//...nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju...//
- splošna in/ali specifična
- nadarjeni in/ali talentirani

POLJSKA

OPREDELITEV NADARJENOSTI

- Nadarjenost se enači z splošnimi, akademskimi ali šolskimi sposobnostmi in hitrost učenja, pomnjenja ter logičnega mišljenja kot posledico inteligence;
- Sposoben je tisti, ki pri enaki motivaciji in istem izhodišču doseže boljše rezultate pri učenju in sposobnostih ob enakih zunanjih pogojev.

DOKUMENTACIJA O DELU Z NADARJENIMI

SLOVENIJA

Področje nadarjenih in delo z njimi je urejeno z naslednjimi dokumenti:

- Bela knjiga (2011),
- Koncept vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju (2007),
- Koncept: odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli (1999),
- Operacionalizacija koncepta: odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli (2009),
- Operacionalizacija koncepta: vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju (2006),
- Zakon o OŠ (1996),
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (1996),
- Zakon o Gimnazijah (1996),
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (1996).

POLJSKA

DOKUMENTACIJA O DELU Z NADARJENIMI

Področje nadarjenih in delo z njimi je urejeno z naslednjimi dokumenti:

- Akt o šolski izobrazbi (1991)
 - individualni pouk
 - preskakovanje razredov

- Odlok z dne 19. decembra 2001
 - prilagojen obseg in hitrost učenja
 - identifikacija nadarjenosti po psiholoških in psihopedagoških kriterijih
 - štipendije, tekmovanja

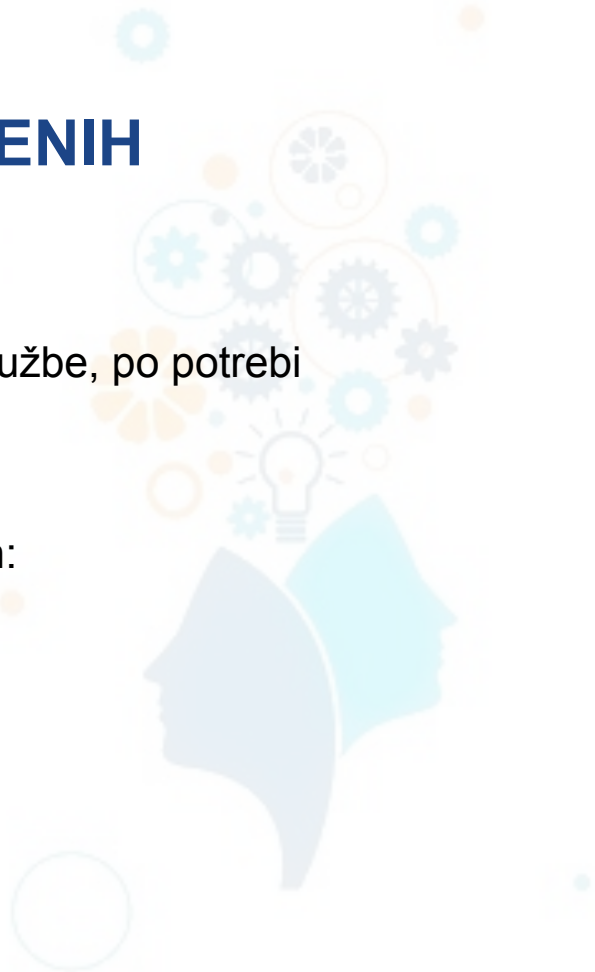

SLOVENIJA

PREPOZNAVANJE NADARJENIH

- Sodelovanje strokovnega tima (učiteljev, svetovalne službe, po potrebi zunanjih sodelavcev) in staršev;
- Uporaba tristopenjskega modela odkrivanja nadarjenih:
 1. evidentiranje (na podlagi kriterijev),
 2. identifikacija (obravnavo določenih meril),
 3. seznanitev staršev in pridobitev mnenja.

POLJSKA

PREPOZNAVANJE NADARJENIH

- Sodelovanje strokovnega tima in staršev
- prične se že v predšolskem obdobju
- pokazatelji nadarjenosti: dosežki, tekmovanja
- dva kriterija:
 - merjenje inteligenčnega kvocienta
 - psihološki in pedagoški kriterij

SLOVENIJA

DELO Z NADARJENIMI UČENCI

- natančna opredelitev aktivnosti v Konceptu za delo z nadarjenimi in v Zakonu o osnovni šoli
- upoštevanje načel za poglobitev znanja, napredovanje v učenju, razvijanje ustvarjalnosti, sposobnosti, samostojnosti ...
- izvajanje v različnih oblikah po triadah:
 - a) I. triada: notranja diferenciacija, dodatni pouk, interesne dejavnosti,
 - b) II., III. triada: notranja in fleksibilna ter delna zunanja diferenciacija, obogatitveni program (tabori ...), dodatni pouk, interesne dejavnosti, raziskovalne naloge ...

PRIMERI DOBRE PRAKSE V SLOVENIJI

SLOVENIJA

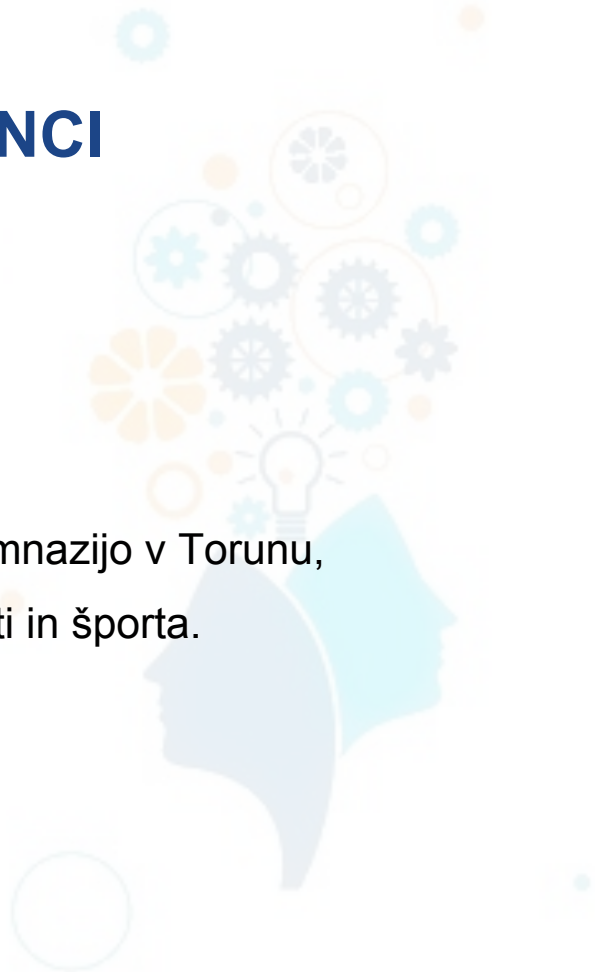
- vsaka šola prilagaja program zase
- primer: OŠ Ljudski vrt PTUJ - izvaja celoletni program za vse vrste nadarjenosti:
 - ustvarjalne delavnice (pustne delavnice, delavnice na posestvu Biotehniške fakultete Ptuj...),
 - sobotna šola (Pastirčkov dan na Pohorju, Vulkanija, Učna pot Sonce, sprehod skozi Tropski vrt orhidej...),
 - priprava na tekmovanja (fizika, matematika, kemija, logika...),
 - ogledi gledaliških iger, muziklov...
 - noč v muzeju, astronomski večer...
 - druženje z ostalimi nadarjenimi...
 - prostovoljstvo, likovni in literarni natečaji...

POLJSKA

DELO Z NADARJENIMI UČENCI

- začne se delati že v predšolskem obdobju,
- z dovoljenjem šole obiskujejo izvenšolske dejavnosti,
- po končani osnovni šoli obiskujejo lahko Akademsko Gimnazijo v Torunu,
- različne srednje šole namenjene nadarjenim iz umetnosti in športa.

PRIMERI DOBRE PRAKSE NA POLJSKEM

POLJSKA

- Akademska Gimnazija in Licej, Gimnazjum i Liceum Akademickie (GiLA), iz Toruna pod okriljem Univerze Nikolaja Kopernika. 13 do 19 leta. Program temelji na humanistiki, znanosti in matematiki.
- Državna šola za umetnost, Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Artystyczna (POSA), iz Zakopanov pod okriljem Ministrstva za kulturo. 9-letni program za nadarjene za glasbo, vizualne umetnosti in literaturo.
- Združenje šol, Towarzystwo Szkół Twórczych (TST), iz Varšave, pod okriljem katere si učitelji delijo izkušnje.
- Fundacija za otroke, Poljska, Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci, različni izobraževalne programe, poletni kampi. Finančna podpora.

IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV ZA DELO Z NADARJENIMI

SLOVENIJA

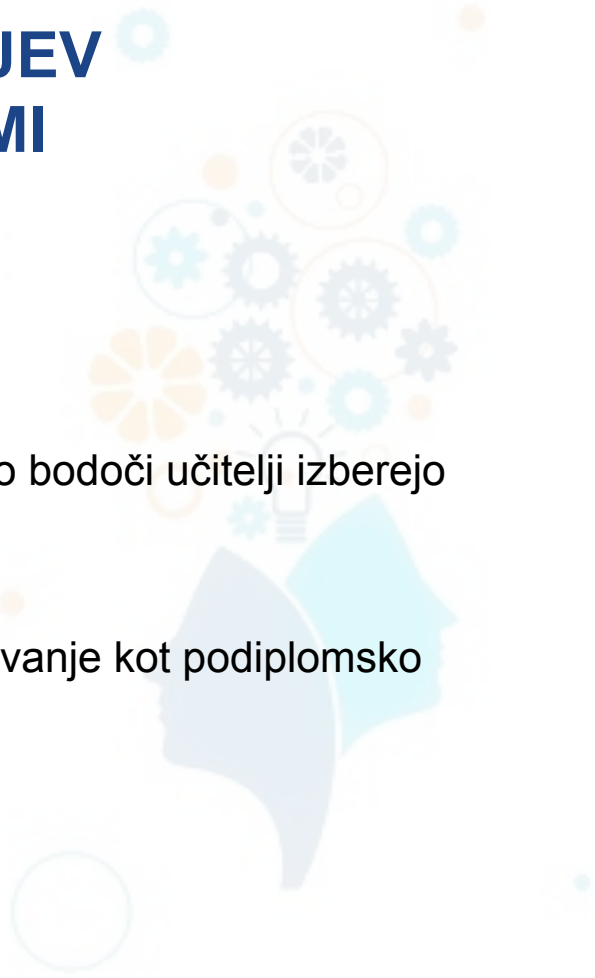
- ni posebnega specialističnega študija
- vključenost vsebin v posamezne predmete na PEF (*proučevanje razredne klime, didaktični pristopi do nadarjenih, oblike in metode dela z nadarjenimi, načini diferenciacije...*)
- Bolonjski študij na PEF (izbirni predmeti): Nadarjeni učenci v OŠ in Inkluzivna vzgoja in izobraževanje (I. stopnja), Nadarjenost v učnem kontekstu (II. stopnja), Učenje in individualne razlike (III. stopnja)
- Katis (2016/17): V razredu je nadarjen otrok - kaj pa zdaj?, Spodbujanje nadarjenih mlajših učencev za naravoslovje in matematiko, Delo z matematično nadarjenimi učenci, Inkluzivno izobraževanje prinaša korist vsem ali kakšna je vloga vodstvenih delavcev;
- Zavod MIB d.o.o v sodelovanju s Pedagoško fakulteto na Primorskem: mednarodna konferenca Talent Education oz. Izobraževanje talentov v Portorožu
- V mesecu septembru 2017 konferenca za nadarjene v Ljubljani (Pef)

POLJSKA

IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV ZA DELO Z NADARJENIMI

- ni namenskih ustanov,
- na Akademiji za prilagojeno izobraževanje v Varšavi lahko bodoči učitelji izberejo specializacijo za delo z nadarjenimi učenci,
- na univerzi Nikolaja Kopernika v Torunu izvajajo izobraževanje kot podiplomsko izobraževanje.

SLOVENIJA

VLOGA IN POGLED STARŠEV TER KOORDINATORJEV

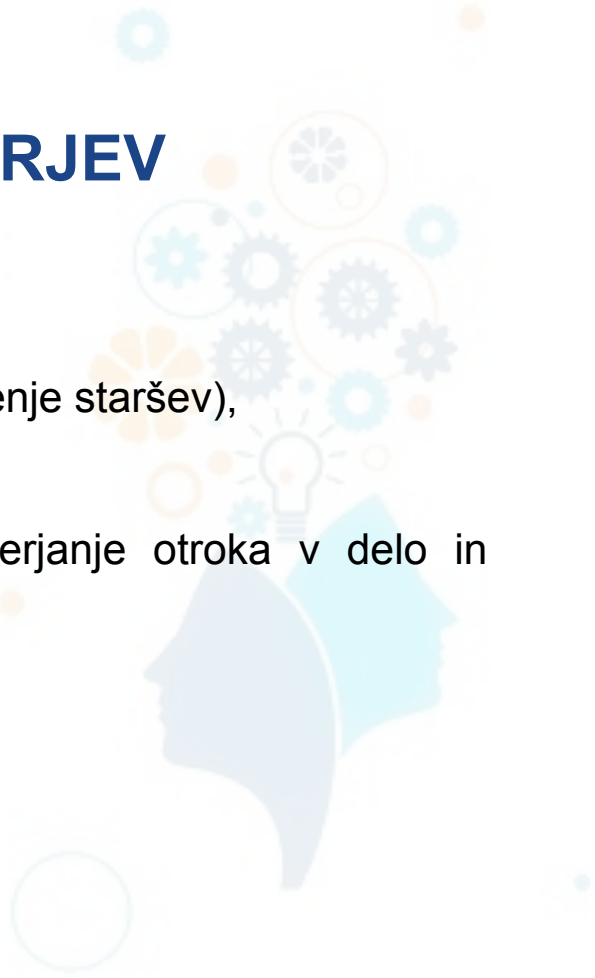
- nujno potrebna v procesu identifikacije (seznanitev in mnenje staršev),
- sodelovanje s strokovnim timom, spodbujanje in usmerjanje otroka v delo in razvijanje njegovih potencialov,
- vloga koordinatorja ni finančno podprta, zato v domeni organizacije pos. šol,
- leta 2011 ustanovitev Zveze aktivov svetov staršev Slovenije za vse učence ne samo nadarjene (povezava, menjava mnenj, širjenje dobre prakse, sooblikovanje boljše šole ...).

POLJSKA

VLOGA IN POGLED STARŠEV TER KOORDINATORJEV

- nujno potrebna v procesu identifikacije (seznanitev in mnenje staršev),
- sodelovanje s strokovnim timom, spodbujanje in usmerjanje otroka v delo in razvijanje njegovih potencialov,
- spodbujanje in spremljanje učencev.

ANALIZA ČLANKA

Zadovoljstvo v zaposlitvi in struktura temperamenta pri nadarjenih ljudeh

Job satisfaction and temperament structure of gifted people

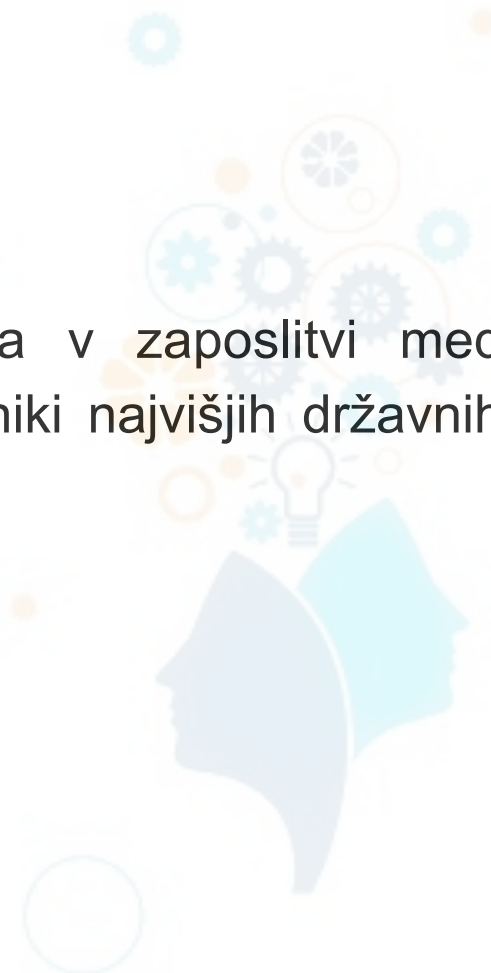
AVTORJA: Małgorzata Siekańska in [Andrzej Sękowski](#)

VIR: High Ability Studies, 2006, volumen 17, stran 75–85

CILJ RAZISKAVE

Pridobiti širši pogled na problem zadovoljstva v zaposlitvi med nadarjenimi ljudmi, ki so bili v srednji šoli dobitniki najvišjih državnih priznanj na različnih tekmovanjih v znanju.

RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

1. Kakšna je stopnja zadovoljstva v zaposlitvi v skupini nadarjenih ljudi (eksperimentalna skupina) v primerjavi s povprečnimi (kontrolna skupina)?
2. Ali obstajajo statistično pomembne razlike v značilnostih temperamenta med eksperimentalno in kontrolno skupino?
3. Ali obstaja povezanost med značilnostmi temperamenta in zadovoljstvom v zaposlitvi?

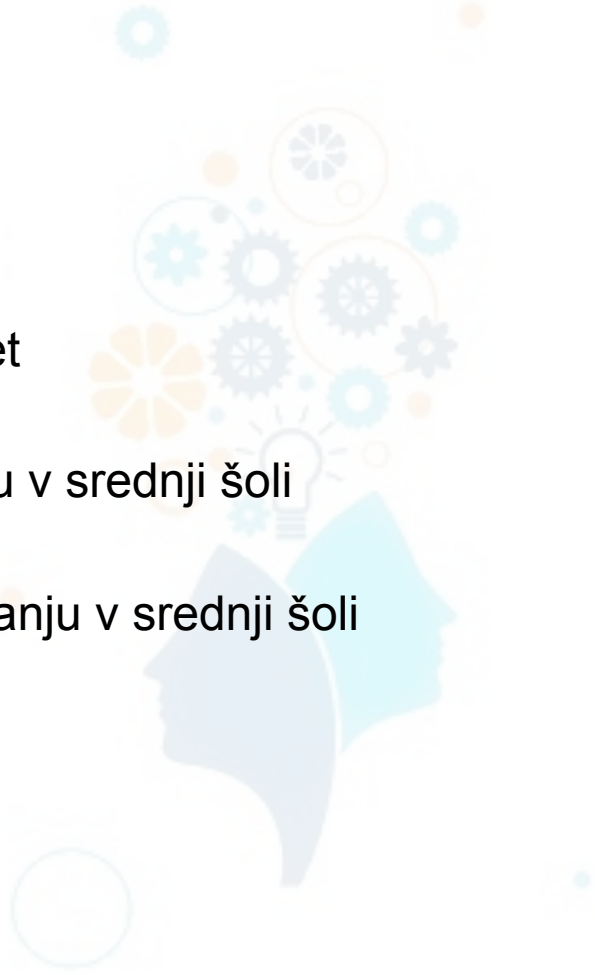
METODOLOGIJA

- kavzalna eksperimentalna metoda raziskovanja
- podatki so obdelani po postopku deskriptivne statistike in po postopkih za numerične spremenljivke

OPIS VZORCA

- 180 oseb, starost 26–35 let, delovna doba 6–6,5 let
- eksperimentalna skupina – visoki dosežki v znanju v srednji šoli
- kontrolna skupina – brez posebnih dosežkov v znanju v srednji šoli
- vsaka skupina 90 oseb (37 žensk in 53 moških)

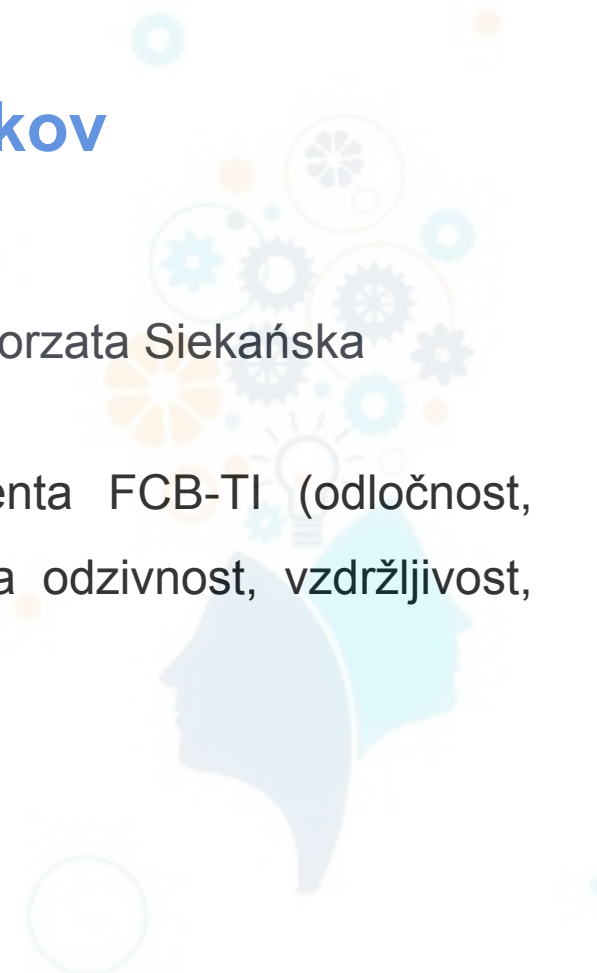

Področja zaposlitev proučevanih oseb

Skupine poklicev	Nadarjeni	Kontrolna skupina	Skupno
Humanistika	41 (45,6%)	16 (17,8%)	57 (31,7%)
Znanost in tehnologija	20 (22,2%)	23 (25,6%)	43 (23,9%)
Naravoslovno področje	19 (21,1%)	23 (25,6%)	42 (23,3%)
Ekonomija in pravo	10 (11,1%)	24 (26,7%)	34 (18,9%)
Umetniški poklici	0 (0%)	4 (4,4%)	4 (2,2%)
Skupno	90 (100,0%)	90 (100,0%)	180 (100.0%)

Postopki zbiranja podatkov

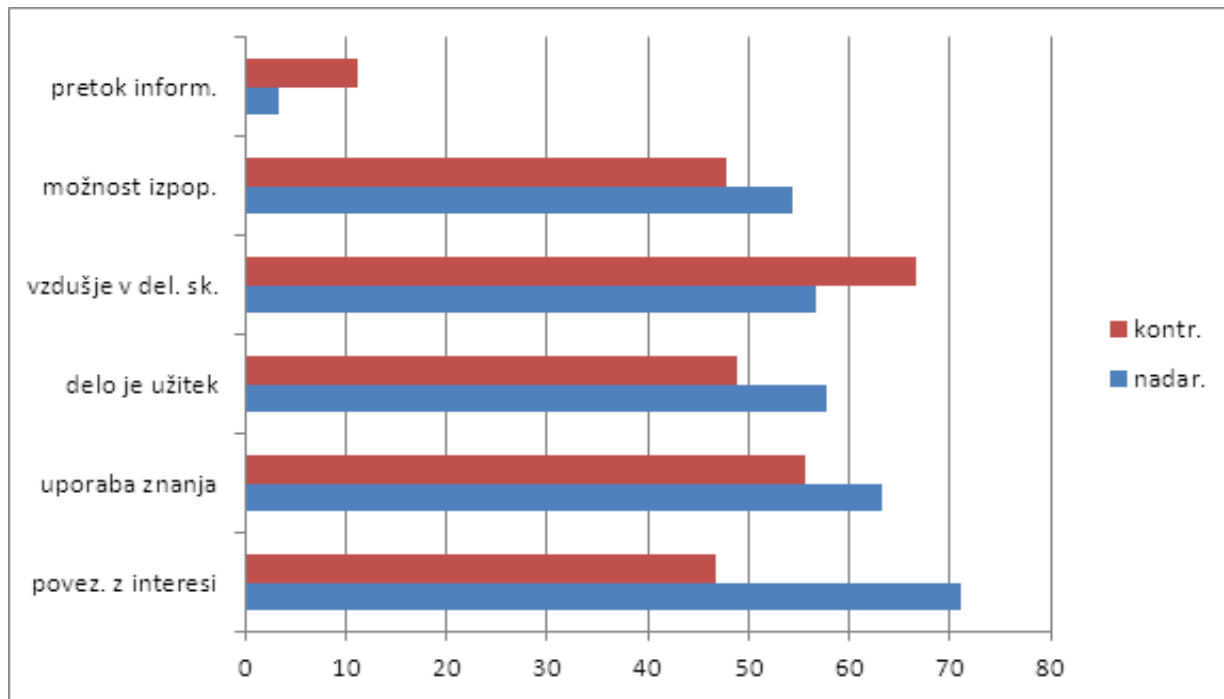
- vprašalnik o zadovoljstvu v zaposlitvi – avtorica Małgorzata Siekańska
- vprašalnik za ugotavljanje značilnosti temperamenta FCB-TI (odločnost, vztrajnost, občutljivost za čutne dražljaje, čustvena odzivnost, vzdržljivost, aktivnost) – avtorja Bogdan Zawadski in Jan Strelau

REZULTATI

Zadovoljstvo z zaposlitvijo

Stopnja zadovoljstva je pri nadarjenih višja ($M=53,4$) kot pri kontrolni skupini ($M=47$).

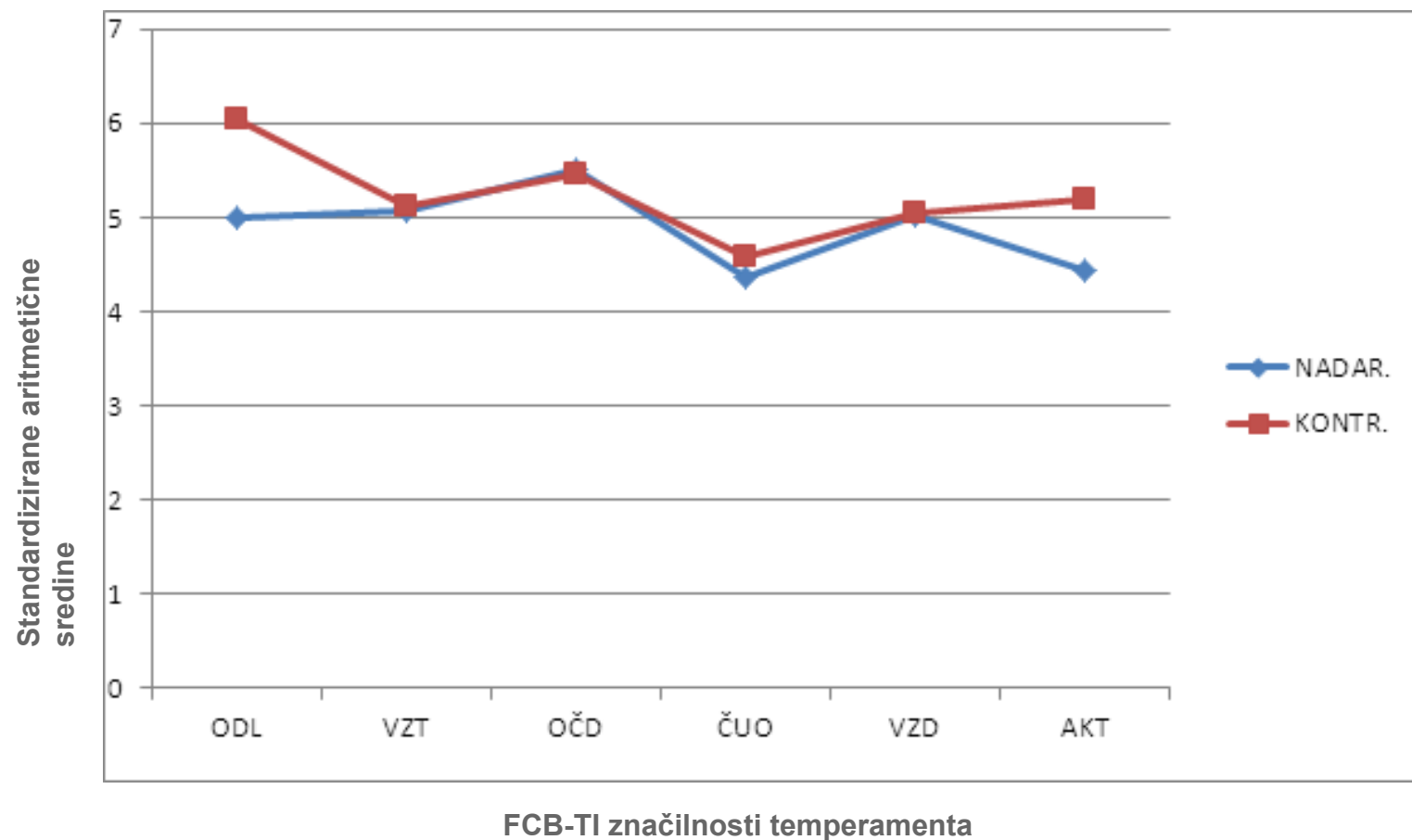

STRUKTURA TEMPERAMENTA

Največja razlika med skupinama se kaže v odločnosti in aktivnosti.

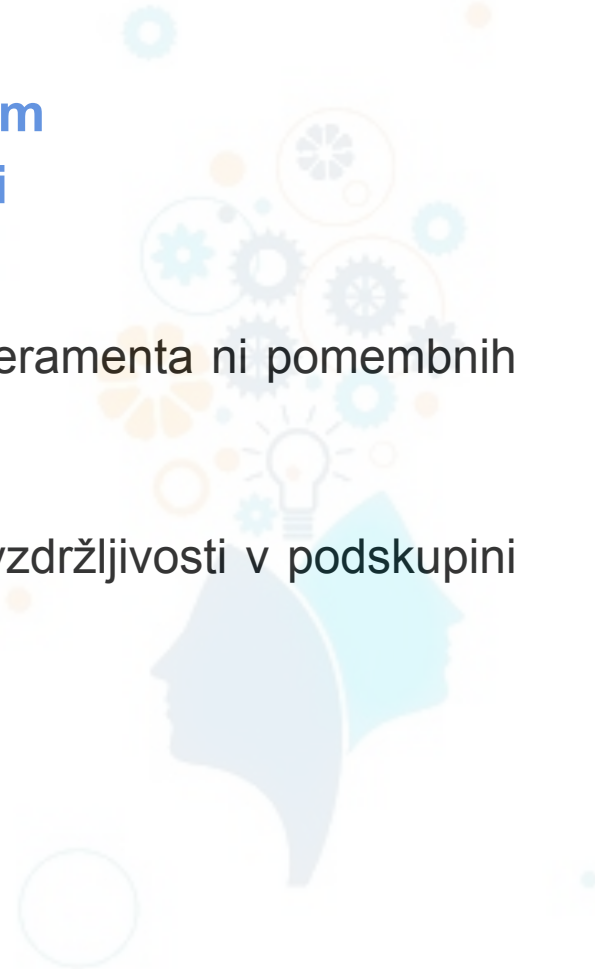
Obe lastnosti imata višjo vrednost pri kontrolni skupini.

Značilnosti temperamenta	Skupina	M	SD	T	p
ODL (odločnost)	Nadarjeni Kontrolna	5,00 6,04	1,99 2,14	-3,391	0,001
VZT (vztrajnost)	Nadarjeni Kontrolna	5,08 5,11	1,84 1,98	-0,117	0,907
OČD (občut. za čut. dražlj.)	Nadarjeni Kontrolna	5,51 5,46	2,06 2,18	0,176	0,861
ČUO (čustv. odz.)	Nadarjeni Kontrolna	4,37 4,58	1,84 1,92	-0,753	0,452
VZD (vzdržljivost)	Nadarjeni Kontrolna	5,02 5,04	1,86 1,71	-0,083	0,934
AKT (aktivnost)	Nadarjeni Kontrolna	4,43 5,18	1,91 1,94	-2.595	0,01

Korelacija med temperamentom in zadovoljstvom v zaposlitvi

- med zadovoljstvom v zaposlitvi in značilnostmi temperamenta ni pomembnih odvisnosti
- korelacija je bila opažena pri čustveni odzivnosti in vzdržljivosti v podskupini nadarjenih, ki so zaposleni na področju humanistike

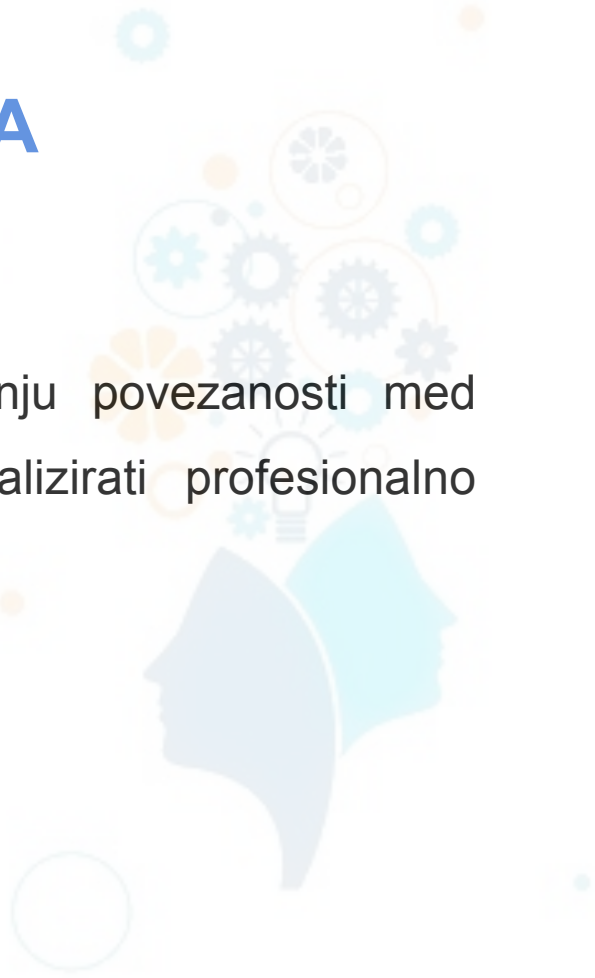

UGOTOVITVE

- Nadarjeni ljudje so bolj zadovoljni s svojim delom v primerjavi s kontrolno skupino.
- V strukturi temperamenta so statistično pomembne razlike med skupinama pri odločnosti in aktivnosti.
- Povezanost med zadovoljstvom v zaposlitvi in značilnostmi temperamenta ni potrjena; ta korelacija je ugotovljena v podskupini nadarjenih pri čustveni odzivnosti in vzdržljivosti.

ODPRTA VPRAŠANJA

Avtorja menita, da bi bilo potrebno pri ugotavljanju povezanosti med zadovoljstvom v zaposlitvi in temperamentom analizirati profesionalno homogeno skupino.

»Nisem ne posebno pameten ne posebno nadarjen.

Sem le zelo radoveden.«

- Einstein -